

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

ESHITISHIDA MUAMMOLARI BO'LGAN O'QUVCHILARNI HUQUQIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH: ASOSIY MASALALAR VA YECHIMLAR

Ch. Sh. Imamova

Nizomiy, nomidagi TDPU

Surdopedagogika va maxsus

pedagogikaning klinika asoslari kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya:

Maqolada eshitishida muammolari bo'lgan o'quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirish usullari haqida so'z boradi. Eshitishida muammolari bo'lgan o'quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirishdagi asosiy masalalar va yechimlar yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: huquqiy madaniyat, ta'lim dasturi, Web-resurslar, onlayn kurslar, zamonaviy texnologiyalar, rag'batlantirish, shaxsiy rivojlanish

Аннотация:

В статье говорится о путях развития правовой культуры школьников с проблемами слуха. Освещены основные проблемы и пути их решения по развитию правовой культуры школьников с проблемами слуха.

Ключевые слова: правовая культура, образовательная программа, Web-ресурсы, онлайн-курсы, современные технологии, мотивация, развитие личности.

O'quvchilarni huquqiy madaniyat bilan tanishtirish va rivojlantirish, har bir jamiyat uchun nihoyatda muhim vazifadir. Huquqiy madaniyat – bu jamiyatning huquqiy bilim, tushuncha va qadriyatlar bilan bog'liq bo'lgan ahamiyatli jihatlaridir. O'quvchilarda huquqiy madaniyatni oshirish, ularni haq-huquqlari va majburiyatlaridan xabardor qilish, demokratik qadriyatlarni aks ettirish uchun kerak.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

Huquqiy madaniyat – bu insonlarning o‘z huquqlari, boshqalar huquqlari va jamiyat qoidalarini to‘g‘risida to‘g‘ri tushuncha va xulq-atvoridir. Bu madaniyatni rivojlantirish orqali o‘quvchilar o‘z huquqlarini himoya qila olishadi, fuqarolik jamiyatida faol ishtirok etadilar va noqonuniy harakatlarga qarshi kurashishga tayyor bo‘ladilar.

Huquqiy madaniyatni rivojlantirish – bu murakkab jarayon bo‘lib, u har bir fuqaroning, davlat institutlarining va jamiyatning faol ishtirokini talab etadi. Har bir inson huquqiy bilimlarga ega bo‘lishi va ularni amalda qo‘llay olish qobiliyatiga ega bo‘lishi kerak. Shunday qilib, huquqiy madaniyatni oshirish bizning barcha sohalarda barqarorlik, adolat va inson huquqlarini hurmat qilishni ta‘minlaydi.

Eshitishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirish — bu muhim va dolzarb masala. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan yoshlar o‘z huquqlarini to‘liq anglash va ularni himoya qilish imkoniyatiga ega bo‘lishlari uchun maxsus yondashuv va ta‘lim talab etadi. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilar uchun bu huquqiy madaniyatni rivojlantirish, ularni jamiyatda faol va teng huquqli fuqarolar sifatida o‘stirishga yordam beradi. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilar o‘z huquqlarini bilishlari zarur:

Ta‘lim olish huquqi: barcha o‘quvchilar, jumladan, eshitishda nuqsoni bo‘lganlar ham ta‘lim olish imkoniyatiga ega bo‘lishlari kerak.

- O‘z mulkini himoya qilish: ular o‘z mulklarini himoya qilish va foydalanish huquqiga ega.

- Jamiyatda teng qatnashish: bunday o‘quvchilar jamiyatda faol ishtirok etishlari, fikr bildirishlari va o‘zlarining talablarini ifoda etishlari lozim.

Oila va jamiyat ham huquqiy madaniyatni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Oila ichida muhokama va ta‘lim orqali o‘z huquqlarini tushunish va ularga hurmat ko‘rsatish muhimdir. Jamiyat esa eshitishda nuqsoni bo‘lgan shaxslarni qo‘llab-quvvatlashga tayyor bo‘lishi kerak.

Eshitishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirish ularning shaxsiy va ijtimoiy hayotida katta ahamiyat kasb etadi. Birgalikda amalga oshirilgan ta‘lim tizimlari, dasturlar va qo‘llab-quvvatlash orqali ushbu maqsadlarga erishish mumkin. Shunday qilib, eshitishda nuqsoni bo‘lgan

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

o'quvchilar o'z huquqlarini anglab, jamiyatda faol ishtirok etishda zarur ko'nikmalarni rivojlantiradilar.

Eshitishda muammolari bo'lgan o'quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirish usullari quyidagilar:

Ta'lim dasturlari - maktablarda huquqiy ta'lim, maxsus huquqiy fanlarni o'qitish muhimdir. Bu o'quvchilarga huquqiy tizim va qonunlar haqida ma'lumot beradi.

Amaliy mashg'ulotlar - o'quvchilarga huquqiy masalalar bo'yicha munozaralar, simulyatsiyalar va boshqa amaliy mashg'ulotlar o'tkazish, o'zining fikrini ifoda etish va qo'shma muammolarni birgalikda hal qilish imkoniyatini yaratadi.

O'quv tashriflari - o'quvchilarni sudlar, advokatura idoralari va davlat tashkilotlariga olib borish ularning huquqiy tizimni yanada chuqurroq tushunishlariga yordam beradi.

Web-resurslar va Onlayn Kurslar - Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarga huquqiy ma'lumotlarni o'zlashtirish imkoniyatlarini taqdim etish muhimdir.

O'quvchilarda huquqiy madaniyatni rivojlantirishning ijtimoiy ta'siri. O'quvchilarda huquqiy madaniyatni rivojlantirish natijasida ularning fuqarolik pozitsiyasi kuchayadi. Bu tayyorgarlik ularni ijtimoiy muammolarni hal qilishda, adolat va qonun ustuvorligini ta'minlashda, shuningdek, inson huquqlarini himoya qilishda faol rol o'ynashga tayyorlaydi.

Huquqiy bilimlar ijtimoiy yo'nalish va moslashuv vazifasini bajaradi, bu esa hayotiy tajribasi kam va davlat, jamiyat, huquq haqida yetarli chuqur bilimga ega bo'lmagan yoshlar uchun alohida ahamiyatga ega. Biroq huquqiy bilimlarning o'zi shaxsning to'g'ri xulq-atvorini ta'minlay olmaydi. Shuning uchun pedagoglarning eng muhim vazifasi o'quvchilar faoliyatini shunday tashkil etishki, bunda huquqiy bilimlarni o'zlashtirish muhim shaxsiy boylikka aylanib, davlat va jamiyat manfaatlariga to'la mos holda kishining shaxsiy e'tiqodiga aylansin.

Huquqiy ta'lim o'qituvchi va o'quvchilarning huquqiy sohadagi huquqiy bilim, ko'nikma, malakalarni berish va o'zlashtirishga, shaxsning huquqiy ongini shakllantirishga, uning huquqiy manfaatlarini, huquqiy tafakkuri va dunyoqarashini rivojlantirishga, shaxsning huquqiy xulq-atvorini belgilovchi

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th December, 2024

zamonaviy demokratik huquqiy qadriyatlarni anglashga, tanlashga va qabul qilishga qaratilgan o'zaro ta'sirining maqsadga yo'naltirilgan jarayonidir.

Huquqiy tarbiya - shaxsning huquqiy ijtimoiylashuvi va erkin rivojlanishi uchun zarur bo'lgan huquqiy e'tiqodlar, qadriyatli yo'nalishlar, fazilatlar tizimini shakllantirish maqsadida unga ta'sir ko'rsatish jarayoni.

Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni huquqiy madaniyatini rivojlantirish ularning shaxsiy va ijtimoiy hayotida katta ahamiyat kasb etadi. Birgalikda amalga oshirilgan ta'lim tizimlari, dasturlar va qo'llab-quvvatlash orqali ushbu maqsadlarga erishish mumkin. Shunday qilib, eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilar o'z huquqlarini anglab, jamiyatda faol ishtirok etishda zarur ko'nikmalarni rivojlantiradilar.

Xulosa qilib aytganda eshitishda muammosi bo'lgan o'quvchilarni huquqiy madaniyatga rag'batlantirish, ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishi uchun asosiy vosita hisoblanadi. Huquqiy ta'lim orqali o'quvchilar o'z huquqlari va majburiyatlarini anglab, yanada adolatli va o'zaro hurmatga asoslangan jamiyat qurishga hissa qo'shadilar. Buning uchun o'qituvchilar, ota-onalar va jamiyat birgalikda harakat qilishi zarur. O'qituvchilar huquqiy bilimlarni o'rganish va ularga o'zaro fikr almashish imkoniyatini rivojlantirishga intilishlari kerak. Shunday qilib, huquqiy madaniyatni shakllantirish va rivojlantirish yo'lida muhim qadamlar qo'yiladi.

Adabiyotlar

1. Muhammadali M. M. "Huquqiy madaniyat va ijtimoiy taraqqiyot" "O'zbekiston huquqiy axborot markazi" 2020 y.
2. Karimova R. "Huquqiy madaniyatning asosiy tamoyillari " "Adabiyot va san'at" 2018 y.
3. Saliev A. "Huquqiy madaniyat va uning rivojlanishi "Fan va texnologiyalar" 2021 y.
4. Usmanova L. "O'zbekistonda huquqiy madaniyatni shakllantirish" "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi" 2019 y.